

POSTANOWIENIE

6 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 6 sierpnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku A. T.

z udziałem A. T.1

o podział majątku wspólnego,

na skutek skargi kasacyjnej A. T.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu

z 21 marca 2023 r., XV Ca 1725/22,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną uczestnika w części dotyczącej pkt I postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z 21 marca 2023 r.,**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej uczestnika do rozpoznania w części dotyczącej pkt II postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z 21 marca 2023 r.;**
- 3. orzeka, że każdy z uczestników postępowania kasacyjnego ponosi koszty tego postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 21 marca 2023 r., Sąd Okręgowy w Poznaniu, w sprawie z wniosku A. T. przy udziale A. T., o podział majątku wspólnego, na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawczynię i uczestnika postępowania od

postanowienia częściowego Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z 29 czerwca 2022 r., uchylił zaskarżone postanowienie w punkcie 3 i przekazał sprawę w tym zakresie Sądowi Rejonowemu Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt I); oddalił apelację uczestnika postępowania (pkt II).

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł uczestnik zaskarżając postanowienie w całości.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (przy czym trzeba wskazać, iż we wniosku użyto sformułowania „... powstał problem o charakterze prawnym ...”).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna skierowana przeciwko pkt I postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z 21 marca 2023 r. podlegała odrzuceniu. Art. 398⁶ § 2 k.p.c. stanowi, że sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1, nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Zgodnie zaś z art. 394¹ § 1¹ k.p.c. w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego. Natomiast art. 398¹ § 1 k.p.c. wskazuje, iż skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie. W przedmiotowej sprawie skargę kasacyjną wywiódł uczestnik zaskarżając postanowienie w całości - zatem również co do pkt I postanowienia. Jednak w tym zakresie skarga kasacyjna była niedopuszczalna.

5. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu

prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

6. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

7. Skarga kasacyjna uczestnika nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzi powołana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

8. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

9. W przedmiotowej sprawie nie została spełniona wyżej wymieniona przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W kontekście treści art. 212 § 3 k.c. wskazać, należy, iż sąd oceniając możliwości finansowe współwłaściciela obowiązanego do spłaty, winien ocenić całokształt jego możliwości finansowych, w tym również różne sposoby spłaty (spłata jednorazowa, spłata w ratach). Taki wniosek wypływa z treści niektórych orzeczeń Sądu Najwyższego (przykładowo zob. postanowienie SN: 30 czerwca 2023 r., I CSK 3322/22; 26 października 2021 r., IV CSK 50/21; z 26 kwietnia 2013 r., II CSK 459/12). Na podstawie tego nie można przyjąć, iż przedstawione przez skarżącego zagadnienie jest zagadnieniem nowym, nierozwiązanym dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa.

10. Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, iż zagadnienie prawne wskazane przez skarżącego jest jedynie pytaniem o trafność stanowiska Sądu wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy i polemiką z tym stanowiskiem, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa. Pozwala to na przyjęcie, że skarżącemu nie chodzi o wykazanie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., a jedynie o poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli kasacyjnej.

11. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.). Nawiązując do uchwały

składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, należy wskazać, iż w uzasadnieniu tejże uchwały wyjaśniono, iż wykładnia tam dokonana wiąże od chwili jej podjęcia, co oznacza, iż nie ma ona zastosowania do orzeczeń wydanych do dnia 26 kwietnia 2023 roku włącznie. Z tych względów Sąd nie podziela argumentacji podnoszonej w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

12. Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

[SOP]

[ms]